

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) LXI (55) • ŠTEV. (Nº) 4

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES • 14 de febrero - 14. februarja 2002

VRAČANJE, NASELITEV IN POLITIKA

TONJE MIZERIT

Ko je leta 1991 Slovenija postala samostojna, so zadoneli številni glasovi in izrazili željo, da bi matična država stvarno omogočila možnost vrnitve v domovino Slovencev, ki živijo širom sveta in tudi njihovim potomcem. V utemeljitev tega so posamezniki in tudi skupnosti navajali primere drugih držav, ki so tako politiko pozitivno zastavile, kot npr. Izrael in Hrvaška.

Vemo, da se je prav primer Hrvaške žalostno izjalovil, medtem ko je v tem času, zaradi posebnih okoliščin, Izrael še ojačil useljevalno politiko in sta konkretna koraka zadnje čase podvzeli Španija in Italija v posebnem primeru naseljencev in njihov potomcev v Argentini.

Dva dogodka sta v Sloveniji pred kratkim postavila vprašanje „repatriacije“ na važno mesto: Resolucija Državnega zbora o odnosih s Slovenci po svetu, sprejeta 23. januarja, in pa huda socialna in gospodarska kriza, ki jo prestaja Argentina in prizadeva tudi tukaj živeče rojake.

Poseben odstavek omenjene Resolucije govori o tej zadevi. V njej Državni zbor trdi:

„Republika Slovenija je zainteresirana za vračanje Slovencev po svetu v Slovenijo, ravno tako pa tudi za naselitev njihovih potomcev. Posebno pozornost pri tem posveča tistim, ki lahko doprinesejo k razvoju Slovenije.

Državni organi Republike Slovenije zagotavljajo Slovencev po svetu ustrezne informacije o vračanju v domovino ter izvajajo z zakonom predpisane olajšave. Urad Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu, Urad Vlade Republike Slovenije za informiranje ter Ministrstvo za informacijsko družbo pripravijo informativno brošuro. Informacije morajo biti dostopne tudi na diplomatsko konzularnih predstavništvih Republike Slovenije v tujini. Olajšave naj zajemajo tudi poenostavitve postopkov, kot je nostrifikacija diplom in podobno.

Slovenec po svetu, ki živi v državah, kjer vlada huda politična oziroma gospodarska kriza, Republika Slovenija omogoči njihovo vrnitev v domovino.“

Nedvomno se zadnji odstavek, dodan tik pred izglasovanjem, nanaša na Slovence v Argentini. To je potrdil tudi minister za Zunanje zadeve, Dimitrij Rupel, saj je v svojem nagovoru pred Državnim zborom imenoval našo državo in zagotovil, da bo Slovenija zbrala podatke o tukaj živečih Slovenceh in poskušala uresničiti naše želje.

Prvi konkretni korak v tej smeri je bil dan v torek 29. januarja, ko je državna sekretarka za Slovence v zamejstvu in po svetu Magdalena Tovornik sklicala poseben „delovni pogovor o možnostih vračanja Slovencev iz Argentine“. Zastopani so bili vladni organi pa tudi cerkvene in nevladne ustanove. Drugi tovrstni sestanki je predviden za zadnje dni februarja. Sedaj skuša IZS seljensko društvo Slovenija v svetu ugotoviti, koliko naših družin je stvarno zainteresiranih za preselitev v Slovenijo.

Z veseljem moremo torej ugotoviti, da je tolikokrat izražena želja povratka ali naselitve končno našla legalni izraz v Resoluciji, in da se matična domovina konkretno zanima za nek kritičen položaj svojih ljudi v svetu. Potrebno pa je predvsem, da se jasno nakažejo pogoji naselitve, ugodnosti, ki jih država nudi in se zagotovi vsestranska podpora tistim, ki se odločijo za naselitev v Sloveniji.

A problem „repatriacije“ je mnogo večji. Slovenija mora začrtati stvarno in dolgoročno useljevalno politiko do po svetu živečih Slovencev in njihovih potomcev, ki naj bo del širše politike prebivalstva, katere smotr je dobrobit celotnega naroda in slovenske države. Ta politika se ne more omejiti le na reševanje neke konkretne situacije določene skupnosti, temveč mora biti prilična in veljavna za vse slovenske postojanke v svetu. Le v takem okviru bo tudi pomoč v konkretnih primerih uspešnejša in lažje izvedljiva.

Predvsem pa začrtavanje in izvajanje te politike ne sme biti v službi kakih skupinskih, še manj strankarskih interesov, ne z „leve“ ne z „desne“. Tako maloštevilen narod, kot smo Slovenci, si v globaliziranem svetu ne more privoščiti razhajanj še na tem področju. Njegov obstoj in dobrobit pa mora biti cilj skupnih naporov vseh, ki nam je slovenstvo pri srcu.

Končno imamo Resolucijo

Ustroj in vsebina

V sredo 23. januarja je Državni zbor (DZ) po dobrih dveh urah debate končal splošno razpravo in potrdil Resolucijo o odnosih s Slovenci po svetu. Besedilo obravnava položaj Slovencev, ki živijo po raznih državah sveta in obveznosti, ki jih ima do njih matična država.

Resolucija je bila dolgoletna želja in zahteva rojakov po svetu, zlasti potem, ko je Državni zbor že 27. junija 1996 sprejel slično besedilo o položaju Slovencev v sosednjih državah.

O Resoluciji je razpravljala že komisija DZ za Slovence v zamejstvu in po svetu v prejšnji parlamentarni zasedbi. Spomnimo se tudi, da je bil prvotni namen DZ v sedanjem obdobju, da te komisije ne obnovi. V sled protestov in zahtev vseh izseljenskih skupnosti je bila komisija obnovljena in je izredno uspešno delovala. Dokaz temu je tudi sedaj potrjena Resolucija.

Predsednik komisije DZ za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu Franc Pukšič (SDS) je uvodoma na kratko predstavil resolucijo. Pri njej je posebna delovna komisija upoštevala tudi ureditev v drugih evropskih državah, pri tem pa je Pukšič izpostavil predvsem Švico. Sprejem resolucije po njegovih zagotovilih ne bo zahteval dodatnih finančnih sredstev, ampak zgolj prerazporeditev že obstoječih.

Omenimo, da je bilo prvo besedilo predstavljeno na srečanju izseljencev v parlamentu 3. julija lanskega leta in

da so komentarje, pripombe in dodatke k tekstu poslali rojaki iz raznih slovenskih skupnosti po svetu. Posebno številni in bogati so bili prispevki iz Argentine, ki jih je zbrala in Državnemu zboru dostavila naša krovna organizacija Zedinjena Slovenija.

Komisija je besedilo dopolnila in ga spejela 22. novembra ter ga poslala v obravnavo in sprejem Državnemu zboru. Resolucijo so podprle vse vladne stranke, prav tako pa tudi opozicijske Nova Slovenija, Socialdemokratska stranka in Stranka mladih Slovenije.

Zunanji minister Dimitrij Rupel je ob sprejetju dejal, da vlada podpira omenjeno resolucijo in poudaril, da so pri pripravi resolucije s parlamentarno komisijo sodelovali tako Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu, kot tudi nekatera pristojna ministrstva. Kot je še izpostavil Rupel, glavne usmeritve resolucije sledijo priporočilom Sveta Evrope in Parlamentarne skupščine SE. Slovenija mora imeti do Slovencev, ki živijo izven meja Slovenije, nediskriminatorni pristop, je dejal Rupel, ki je posebej izpostavil tudi poglavje o repatriaciji.

Resolucija pomeni velik korak naprej v integraciji med matično državo in Slovenci po svetu. Njena važnost je izredna, saj po različnih ocenah živi izven Slovenije okoli 500.000 Slovencev oziroma več kot četrtina vseh pripadnikov slovenskega naroda. Od tega je skoraj 60.000 slovenskih državljanov s stalnim bivališčem izven Slovenije.

Resolucija vsebuje kratek uvod, v katerem utemeljuje in opredeli vzroke besedila. Sledijo štiri resolativna poglavja. V prvem določi prostor in objekt izvajanja Resolucije. Drugi del govori o organih Republike Slovenije, ki naj bodo zadolženi in skrbijo za izvajanje državne politike do Slovencev po svetu. Tretje poglavje govori o finančni podpori in o kriterijih, po katerih naj se ta deli ter prioritarna področja te podpore.

Najdaljše je zadnje četrto poglavje, v katerem določa osnovna področja sodelovanja Republike Slovenije v Slovinci po svetu. Najprej govori o ohranjanju slovenskega jezika in izobraževanju; nato o kulturnem sodelovanju in ohranjanju dediščine; posebno važnost polaga na gospodarstvo in znanost; četrty item na tem področju je informiranje; sledi že omenjeno vprašanje repatriacije, državljanstva in status brez državljanstva; zanimive so nove določbe glede sodelovanja pri volitvah; končna snov pa je vključevanje Slovencev po svetu v zunanjo politiko Republike Slovenije.

Besedilo je izrednega pomena. Pravno potrjuje dosedanje sodelovanje med matično državo in rojaki po svetu. Odpira pa tudi nove možnosti, da se to sodelovanje še pospeši in z novimi prijemi zagotovi obstoj in boljše delovanje tistega dela narodnega telesa, ki so ga razne zgodovinske okoliščine razpršile po vseh državah sveta.

Nagrajenka Prešernovega sklada

BERNARDA FINK-INZKO

Malokdo v Argentini se spomni, da je 8. februarja slovenski državni, še bolj pa narodni praznik, čeprav ga imamo na koledarju označenega. Je pač sredi polletja, počitnic, izven šolskega, društvenega in prosvetnega življenja naše Slovenije v svetu. Težko se miselno zberemo, še težje, da bi pripravili kako proslavo v Slovenski hiši ali v Domovih.

A Prešeren je v nas, mi smo Prešernovi, tudi mi smo Prešerni! Ne sicer kot pesniki (vsaj večina ne), ampak pripadniki njegovega naroda in damo nekaj na to slovensko zavest, ki jo na različne, nam dosegljive načine utrjujemo in izpovedujemo.

In ponosni smo na ta košček slovenske kulture, ki jo ustvarjamo na tem delu sveta. Še bolj pa nas razveseli, kadar jo tudi drugi, predvsem v matični Sloveniji spoznajo, vrednotijo in – zakaj ne? – nagrajujejo.

Kulturni praznik ob obletnici smrti največjega slovenskega pesnika je prilika, ko se v Sloveniji na

nek način oddolžijo Prešernovim naslednikom pri ustvarjanju slovenske kulture. Po osamosvojitvi slovenske države se je pogled Upravnega odbora Prešernovega sklada upr tudi na stvaritev rojakov iz širšega slovenskega sveta. Tako je leta 1993 pisatelj Zorko Simčič dobil nagrado iz Prešernovega sklada, šest let za njim pa basbaritonist Marko Fink.

Letos je za to nagrado bilo predstavljenih kar 44 predlogov: 11 za glasbo, štiri za književnost, deset za področje likovne umetnosti, ki zajema tudi arhitekturo, in 19 za področje

scenskih umetnosti. In med njimi so izbrali tudi „našo“ Bernardo Fink-Inzko ter takole utemeljili izbiro:

BERNARDA FINK prejme skladovo nagrado za solistični delež v Božičnem oratoriju Johanna Sebastiana Bacha v Ljubljani in koncertov Isaaca Poscha v Brežicah. Njen nastop v Božičnem oratoriju je bil po sodbi kritika „izjemen, poln globine in emotivnega naboja, z vrhuncem v topli sugestivnosti ‘uspavanke’“. Kritik je izpostavil pevkinino prepričljivost pri poustvaritvi recitativov in arij; nagrajenka je nadgradila soizvajalce in osvojila občinstvo.

S preverjeno izkušnjo se je približala tudi opusu Isaaca Poscha in njegove duhovne koncerte po mnenju ocenjevalca oživila „z angelsko čistostjo timbra in virtuoznega sijaja“, ko so psalmska besedila zaživela z domišljelnimi afekti retoričnih prispodob zgodnjebana.

Nad. na 2. str.

GLEJ...

DOGODIVŠČINE OTROŠKE KOLONIJE ZS V KORDOBI .. 3	POMEMBNO DELO DR. JANEZA ARNEŽA 4
BOŽIČNI KONCERT IN ŽIVE JASLICE V SAN MARTINU 4	MARJAN SCHIFFRER - LITERARNI NAGRAJENEC 6

SLOVENC V ARGENTINI

Dogodivščine otroške kolonije ZS v Kordobi

2-15. JANUARJA 2002

PROF. KAREL GROZNIK

Po argentinski državni negotovosti in dvomih v zadnjih decembrskih dnevih, je končno prišel tako pričakovani 2. januar 2002.

V večernih urah smo se voditelji zbrali, da bi dokončali vse podrobnosti, medtem ko smo že sprejemali otroke, ki so prihajali v Slovensko hišo še pred napovedano enainvajseto uro.

Ko je bilo vse potrebno že urejeno in je vsa prtljaga bila tudi na avtobusu, smo se vsi zbrali v cerkvi Marije Pomagaj. Tam smo pozorno poslušali pozdrave in napotke ter zbrano zmolili za srečno pot. Župnik Franci Cukjati je ob tej priliki blagoslovil zastavo kolonije, ki je nastala iz risb učencev sedmega in osmega razreda naših slovenskih osnovnih šol. Vse risbe so bile pregledane, končno sta bili zbrani dve, s katerima je bila sestavljena zastava šolske kolonije. Umetnika teh dveh risb sta bila **Marjanka Grohar** in **Martín Uštar**; nagrajena sta bila za svoje sodelovanje. Posebna zahvala naj gre **Noemí Zafra Trpin**, ki je nesebično sodelovala in odlično izdelala zastavo.

Po deseti uri smo odhajali po skupinah in vstopali na avtobus. Vsaka skupina je imela svoj prostor. Tako smo se poslovili in se v veselem pričakovanju odpeljali v Kordobo...

Prišli smo ob 10:15 uri zjutraj. Ko smo položili potovalne torbe na trdna tla Hanželičevega doma, smo šli na sprehod do potočka, da smo stegnili noge in pomirili naše tesnobe. Že pred kosilom so otroci bili razdeljeni po sobah. Popoldan pa smo se kopali v San Estebanu in se tudi začeli vaditi za daljše sprehode.

V teku dvanajstih dneh kolonije smo opravili mnogo izletov.

V La Faldi smo obiskali „Muzej vlakov“, od koder smo tudi imeli lep pogled na mesto in na vso okolico s posebne razgledne točke.

Šli smo na sprehod v Capilla del Monte. Od tam so otroci klicali domov, kupili darila, nekateri so se tudi igrali, nato smo skupaj pojedli okusen sladolek.

Obiskali smo „Paso del Indio“, kjer smo malicali; nekateri so se tudi kopali. Nazaj grede smo se ustavili še v Zapato in si ogledali zanimivi kamen v obliki čevlja.

Ko smo šli na Cristo v La Cumbre, smo potem hodili še do „Dique San Jerónimo“. Tam smo se spustili v avanturo, katere nismo speljali do konca, ker je narasla voda in nismo mogli prečkati potoka, visoka pot pa ni bila varna za otroke. Ker nismo končali poti ob potoku do La Cumbre, smo se vrnili do jezca, kjer smo počakali na avtobus. Zelo nestrpni smo ga le dočakali. Tako smo se zakasnili, da smo prišli prepozno na kosilo... (bili smo ga že silno potrebni!).

Preživeli smo tudi prelep sončen dan v Río Quilpo, kjer smo se naučili vode in okusnih hamburgerjev!

Kopali smo se tudi v bazenu „El 44“ v bližini Capille del Monte, zadnjo nedeljo pa v občinskem bazenu v Los Cocos, kjer smo se kar nekoliko premrazili.

Opravili smo še dva izleta v hribe. Najprej smo šli v „La Toma“ in se povzpeli na goro, proti jezcu „Los Alazanes“. Hodili smo ob potoku, ki je narasel, tako da smo uporabljali skale, debela in vrvi, da smo lahko nadaljevali našo pot. Hoja je bila počasna, ker nas je bilo kar 90. Končno nismo mogli več naprej, krenili smo kar po strmi poti. Imeli smo dve uri zamude; bilo je zelo vroče in najmlajši so začeli spuščati svoje prve solzice, starejši so pa pritoževali in hodili vedno bolj počasi.

Ker je bilo že poldan in še nismo prišli do srede poti, smo sklenili, da je bilo že dovolj hoje po gorah za tisti dan.

Voditelj otroške kolonije, prof. Karel Groznik, s sodelavci

Vrnili smo se v „La Toma“, kjer smo navdušeno poskakali v svežo vodo. Vsem se je spremenil obraz; kmalu smo tudi pozabili na nedosežen cilj tistega izleta...

Zadnji naš vzpon je bil na „Cabeza de soldado“ nato pa še do Mástila. Prispeli smo do vrha, za kar gre zahvala Lojzetu in Pavletu Žaklju, ki sta že prejšnji dan prehodila isto pot in nam svetovala, naj oblečemo dolge hlače in majice z dolgimi rokavi zaradi brencljev, predvsem pa zaradi trnjevega grmovja. Tisti dan smo uspešno prispeli na Mástil zaradi dobrih in izvežbanih vodičev. Tam smo se združili s skupino najmlajših, ki so prišli kar po najkrajši poti. Vsi skupaj smo se slikali, nato pa je sledil krst tistih, ki so bili prvič na tem vrhu. V tišini in zbranosti smo lahko občudovali prekrasno naravo in se zahvalili Bogu za vso lepoto, ki jo je nam podaril in katere smo tudi sami bili deležni.

V počitniškem domu so otroci morali dnevno brati, pospraviti svoje sobe ter osebno perilo. Voditelji smo nadzirali in točkovali: čistočo, urejenost, pridnost in pogovor v slovenščini. Ta je bila zelo pomanjkljiva, ker je veliko otrok mislilo, da so počitnice za vse, tudi za slovenski jezik, na katerega smo skozi vso kolonijo spominjali in opozarjali. Slovenščine so se otroci učili še posebno, ko so reševali igre v „Zboru slovenščine“. Pri

Prva navodila otrokom ob prihodu v Hanželičev dom

petju smo se naučili „Vem, da danes bo srečen dan!“, ta je bila skoraj naša himna. Tudi mnogo drugih mašnih in narodnih pesmi smo skupaj prepevali ob spremljavi mnogih instrumentov, na katere so radi igrali tudi otroci.

Otroci so izdelali tudi mnogo ročnih del. Naučili so se delati žige iz mehkega lesa. S temi so sestavili osebne dopisnice in jih potem poslali svojim družinam. Zaposleni so bili še posebno, ko so z vozli na zidarski niti delali križe in zaplestnice. Nekateri so si celo napravili rožni venec.

Naučili so se izdelovati maske s svojim lastnim obrazom. Vsak ustvarjalec je svojo masko pobarval in spremenil v različno osebnost otroških pravljic. Te so bile zbrane in vsaka naj bi bila predstavljena zadnji večer pri zaključnem kresu. Na žalost tega ni bilo, ker je zadnjo noč deževalo. A uprizoritev teh zgodbic je bila popoldne pred vrnitvijo. Bilo je zabavno in lepo pripravljeno! Otroci so se izkazali s svojimi talenti in domišljijo.

Med kolonijo smo pripravili nočne igre, podnevi ali ob večerih so pa uprizorjali razne predstave. Čudovit je bil večer živih jasic, ki so bile uprizorjene v kapeli. Otroci so navdušeno in s pretresljivim petjem spremljali in se poglabili v ta prizor. Mnogokrat je bila tudi priložnost za skupni razgovor. &ez dan so bile tudi športne igre in tekme. Zadnji dan so igrali „iskanje zaklada“, katerega geslo je bilo: „najboljši zaklad najdeš v svojem srcu“.

Župnik Franci Cukjati je izpolnil svojo obljubo in nas obiskal. Prvo nedeljo je daroval mašo; nam dal priložnost spovedi in nam razložil vsak del, pomemb-

Otroška kolonija na izletu v „El zapato“

nost in smisel tega zakramenta. V sredo smo se vsi udeležili posebne maše, med katero nam je duhovnik razlagal pomen vsakega dela in znamenja. Hvala tebi, Franci, da si nam posvetil svoj čas in prišel nekaj dni, da smo lahko imeli slovensko mašo in tako potrebno versko oporo. Zadnjo nedeljo smo se pa udeležili maše v španščini, ki jo je daroval župnik iz Capilla del Monte.

Na začetku in koncu dneva smo vsak dan opravili skupno molitev, zapeli smo tudi in s tem počastili in se zahvalili Bogu in Mariji za vsak „srečen dan“, ki smo ga skupaj preživeli.

Med kolonijo smo se spomnili tudi naših misijonarjev. Organizirali smo vsakoletno „Misijonsko tombolo“. Poleg molitve smo zbrali zanje tudi skromen prispevek.

Vedno smo skušali upoštevati glavni cilj te kolonije, hoteli smo doseči prave „Počitnice za otroke“. Imeli so možnost počitka, razvedrila in prostega časa za medsebojni pogovor. Jasno je to, da ni vedno vse uspelo, kot je bilo načrtovano. Naj velja to za otroke kakor tudi za nas voditelje.

Posebni odstavek si zasluži naša zdravnica, dr. Alenka, ki je dejansko skrbela in urejala zdravstveno posvetovalnico za udarce, glavobole in neki napad imenovan: „pogrešam mamicó!“, katerih je bilo kar veliko. Hvala, da si pazila na vse in vsem nudila svojo zdravniško, materinsko in strokovno pomoč!

Hvala vsem staršem, ki ste nam z zaupanjem izročili svoje otroke, da smo lahko skupaj preživeli in delili te nepozabne dni v prelepi Kordobi.

Naj gre tudi zahvala Kristini, Tomažu in vsej družini Rant za ljubeznivost in požrtvovalno sodelovanje, za dobro hrano in oskrbo ter strežnicam in vsemu drugemu osebju.

Hvala predsedniku Zedinjene Slovenije Tonetu Mizeritu za zaupanje, za vsestransko podporo pri pripravljanju in za vso korajžo s katero nas je bodril, da smo z veseljem in navdušenjem prevzeli odgovornost te kolonije.

Končno hvala vsem tistim, brez katerih ne bi mogel uresničiti vseh načrtov in ciljev tega potovanja. Bili ste dobri in odgovorni sodelavci. Zahvaljujem se Vam za vso pomoč in ljubeznivost, s katero ste me spremljali v vsakem trenutku. Hvala **Lučki Oblak, Lučki Mehle, Metki Trpin, Olgi Bohinc, Sonji Zarnik, Lenki Belič, Andreju Žnidarju in Aleksu Šucu**.

Na vsaki ladji je neizogibni vodja kapitan, a vedno so potrebni pogumni mornarji za skupno dosego zaželenih ciljev.

Korajža velja! Vrnitev iz La Cumbre

SAN MARTIN

Božični koncert in žive jaslice

V nedeljo, 23. decembra smo imeli v San Martinu, v kapeli zavoda presvetega Srca Jezusovega, božični koncert in žive jaslice. Koncerta so se udeležili tako slovenski rojaki kakor tudi argentinski ljubitelji glasbe in sosedje iz okolice.

Slovenski pevski zbor San Martin, pod odličnim vodstvom Lučke Marinček-Kastelic, nam je pripravil izred-

no pester koncert božičnih pesmi, v slovenščini in kasteljanščini. Na orgle je spremljala Anka Savelli-Gaser, katere ne moremo prehvaliti za njeno glasbeno in življenjsko pot.

Program je začel z Vittorijevo „Ave Maria“, v izvedbi manjše skupine pevcev, ki je s kora sprejela navdušeno publiko. Program je povezoval Andrej Rezelj z igralskim čutom tako v slovenščini kakor v kasteljanščini. Ko je bil zbor že pred oltarjem, se mu je pridružil kot solist baritonist in se izkazal z močnim in globokim glasom na višini najboljših pevcev in skupaj z zborom zapel anonimni „Adeste Fideles“. Potem so zapeli, „Tollite Hostias“ (Charles Camille Saint-Saens), „Sveta noč“ (H. Sattner) in „Slava Bogu na Višavah“ (iz Kramarjeve zbirke).

Takoj se je pridružil otroški zbor, ki je skupaj s zborom in solistom odlično in zelo dobro naučeno odpel „Christmas Night“ (A. Grchesogra-

phie). Med solisti otroškega zbora so lepo zapele M. Julija Kastelic, M. Evgenija in Kamila Santana ter Mirjam Šenk. Slišali so se akordi pesmi, „Zveseli se žalostna zemlja“ ko sta v Betlehem prišla Jožef (Aleks Skale) in Marija (Monika Ziherl).

Za tem je zbor s kvalitetnima solistoma Tonetom Podržajem in Metko Kahne zapel „Zveličar nam je rojen“ (Rihar-Premrl) medtem ko je angel (Cecilija Chesini-Remic) položil v jasli Jezuščka (Jožka Rezlja). Sledilo je „Angelsko petje“ (L. Cvek) ki je kazalo pot malih angelčkov (Nataša Rupnik, Lucijana Dimnik, Sonja Dimnik, Andi Žagar, Ljudmila Rezelj, Ivana Petkovšek, Milena Petkovšek) do Deteta v jaslih. Kot

če bi pel pravemu Detetu, je solist Janez Marinček s sladkim baritonskim glasom s spremljavo zapel „Počivaj milo detece“ (F. Acko). Sledila je pesem „Ko so pastirji“ ki so jo zapeli zopet otroci, medtem ko so do jasli prišli mladi pastirčki (Jožko, Jani in

Matjaž Filipič, Franci Petkovšek, Martin in Nikolaj Žagar). Ko je bila božična slika dopolnjena, so skupaj zapeli „Canción del Tamborillero“ za katero so se pridružili Niko Škulj in Veronika Ullua-Zorko (flavte), Danijel Jerman, Luka in Marjan Škulj (zvončki) ter Marjan Boltežar s spremljavo na boben. Ne bi bilo koncerta Sanmartinskega zbora, če ne bi slišali glasu dolgoletne članice zbora Marije Marinček: s še vedno odličnim glasom in pevsko postavo je kot solistka spremljala s svojim sopranom „Noč božična“ (H. Sattner).

Zopet je manjša skupina (mešani oktet) zapela „Villancico“ (Andrés Risso). Za konec smo vsi, zbor skupaj z navdušeno publiko zapeli v dvojezični izvedbi „Sveta Noč - Noche de Paz“. Ob koncu je napovedovalec tudi pozdravil in se zahvalil sestram zavoda. Ko smo poslušalci že odhajali je zbor prepeval „Jesus Alegría de los Hombres“ (J.S.Bach) in s tem zaključil koncert.

Naj gre naša zahvala vsem, ki so pripomogli k temu nepozabnemu večeru: profesorici petja Lini Suárez, staršem otroškega zbora, Moniki Zupanc Filipič za pripravo živih jaslic, Pavlinki Zupanc za nesebično sodelovanje, Janezu Filipiču za besedilo povezave, posebno pa zboru in pevovodkinji, ki so zopet kvalitetno zastopali našo slovensko skupnost pred argentinsko publiko in pred Bogom.

SKRBIMO ZA ZDRAVJE

Bolan sem bil in ste me obiskali

METKA MIZERIT

Vsi vemo, da se bolniki redno obiska veselijo in ga komaj čakajo. Obisk bolnika je gotovo lep prijateljski dar. Da pa bo obema, bolniku in obiskovalcu v veselje, je prav, da o tem malo razmislimo.

Gotovo je razlika, če obiščemo bolnika v bolnici ali na domu, če ima položeno nogo ali je prestal težko operacijo. Redno ostanejo bolniki po operaciji v zdravstveni ustanovi le toliko časa, dokler so v kritičnem stanju, potem nadaljujejo zdravljenje na domu. &e smo pri bolniku, da ga pazimo po operaciji, ga ne silimo v pogovor, ker je to prve dni po operaciji škodljivo. Bolnik potrebuje miru. Ko pridemo na obisk, ga pozdravimo, mu ponudimo svojo pomoč in izrazimo naklonjenost. Ne ostajamo predolgo časa, posebno še, če vidimo, da ga naša navzočnost utruja. Mu kaj podarimo? Morda majhen šopek rož. Nikar mu ne nosimo hrane, sadja ali bonbonov, ker ne vemo kakšna je njegova dietetna prehrana.

Na obisk v bolnico redno ne vodimo malih otrok. &e ne motijo našega bolnika, lahko motijo druge. Bolnica tudi ne nudi primerne ozračja za male otroke.

Drugače je s kroničnimi bolniki ali s tistimi, ki so po operaciji že na svojem domu. Naši obiski so lahko malo daljši, če ne motimo

dnevnega reda družine. Prav je, da ponudimo sorodnikom svojo pomoč, posebno še, če je bolezen dolgotrajna. Tedaj je bistveni del obiska pri bolniku pogovor. Nikar ne dajamo „strokovnih“ nasvetov, če nismo za to poklicani. Tudi ne pripovedujemo bolniških zgodb svoje okolice. Spominjam se bolnika, ki mu je neka „dobra duša“ pripovedovala, da je njen sosed zbolel, bil operiran, da pa je zdaj že tri mesece mrtev. Bolnik vso noč ni mogel zaspiti, ker ga je preganjala misel na smrt. Potožil mi je, da se boji, čeprav sva v razgovoru ugotovila, da njegova bolezen nima nič skupnega z mrtvim sosedom obiskovalke in sem mu zagotavljala, da on še ne bo umrl.

Naučimo se poslušati. Morda bolnik nima nikogar, komur bi potožil svoje trpljenje, stiske in težave. Lažje mu bo pri duši, če bo lahko prosto govoril. Tudi kadar smo pri težkih ali neozdravljivih bolnikih jim dajmo priložnost, da se razgovorijo, potožijo, morda celo razjokajo. Dajmo mu čutiti, da smo z njim, ga spremljamo, mislimo nanj in zanj molimo.

Težko bolnega ali umirajočega bolnika ne puščajmo samega. Ostanimo ob njem, držimo ga za roko, dajmo mu vedeti, da ga ljubimo, da smo z njim in da ga ne bomo zapustili.

Nad. na 5. str.

POMEIBNO DELO DR. JANEZA ARNEŽA
SLS – 1941-1945

MARKO KREMŽAR

Dolgoletno delo dr. Janeza A. Arneža, ustanovitelja in neumornega pobudnika fundacije „Studia Slovenica“, je vsem dobro znano. Že pred desetletji je s skupino prijateljev v ZDA študiral in občasno zalagal študije o slovenski problematiki, kasneje pa se je popolnoma posvetil zbiranju vsega, kar bi lahko bodočim zgodovinarjem osvetlilo politično in kulturno delovanje slovenske demokratične emigracije.

Ko se je po padcu komunizma dr. Arnež naselil stalno v Sloveniji, je svojo zbiralno akcijo raztegnil po vsem slovenskem svetu, to je povsod, kjer rojaki živijo. Kdor je imel priložnost v Sloveniji obiskati Škofove zavode, je lahko občudoval zbirko begunjskih in zdomskih knjig ter arhivov, ki jih je ta požrtvovalni človek zbral v teku let in jih zdaj tam ureja in hrani. Njegovo delo je tako obsežno, da si ga priložnostni obiskovalec ne more do konca ogledati, kaj šele preneti.

Ob pričetku novega leta pa nas je dr. Arnež presenetil s pomembno zgodovinsko študijo, ki jo je založila Studija Slovenica kot svoje 21. izdanje. Naslov knjige, ki je izšla v samozaložbi in ima s prilogami 477 strani je: „SLS Slovenska ljudska stranka 1941-1945“. Delo opisuje politično delovanje predstavnikov te slovenske stranke v času vojne, ko so bili skupaj s tedanjo jugoslovansko begunsko vlado pri zahodnih zavezanih. Napisano je bilo, kot beremo v posvetilu na četrti strani: *V spomin predstavnikov SLS pri zapadnih zavezanih v letih druge svetovne vojne 1941-1945.* Nato pa sledi imena najpomembnejših med njimi: „Msgr. Franc Gabrovšek, 1890-1950; Dr. Miha Krek, 1897-1969; Dr. Alojzij Kuhar, 1895-1958; Franc Snoj, 1902-1962.“

Že po prvih straneh postane bralcu jasno, da je avtor mogel pripraviti to študijo le s pomočjo obširnega, za večino rojakov do zdaj nepoznanega arhivskega materiala pa tudi z izrednim zgodovinskim poslušom in s toplim slovenskim srcem. Delo je, poleg uvoda in epiloga, razdeljeno na

naslednja poglavja: *Državni udar; Sovražna zasedba; Slovenija in Jugoslovanska vlada; Komunistična revolucija; Narodni odbor za Slovenijo; Prizadevanje za nove slovenske meje na severu in v zahodu; Slovenija-Jugoslavija.* Posebno vrednost pa daje knjigi obširen, skoraj 60 strani dolg povzetek snovi v angleščini. Prednost angleškega dela je, da se ne omejuje na splošno vsebino knjige, temveč obdelava v zgoščeni obliki vsako poglavje posebej.

S pomočjo te knjige, katere bogata vsebina bo nujen vir podatkov za vse, ki se za to dobo zanimajo, se lahko vsaj deloma seznanimo z delom medvojnne emigracije iz vrst Slovenske ljudske stranke. Tudi ta emigracija, ki je prehodila dolgo pot od Palestine in Kaira pa do Londona in Washingtona, ni imela lahkega življenja. Borila se je z velikimi težavami. Ni spala, kot so ji brez dokazov očitali nekateri, ampak je delala, kar in kolikor je v tistih težkih okoliščinah ob zapletih in spletkah svetovne politike sploh mogla. Njeno delo ni rodilo vidnih sadov, a ker teče življenje naroda po ciklih, ki presegajo obdobje ene generacije, bo pomembnost dela teh ljudi verjetno razvidna bolj znanem, kot je bila nam.

Čeprav opisuje večji del knjige dogodke in delovanje vodstva SLS v tujini, so izredno zanimivi tudi opisi medvojnne razmer v Sloveniji, predvsem v poglavju „Narodni odbor za Slovenijo“. Gre za podatke, ki so bili do zdaj raztreseni po raznih člankih in pismih, a zbrani in predstavljeni v celoti osvetljujejo ozadje sicer poznanih dogodkov. Seveda ostaja pri tem še marsikaj gradiva, ki čaka še novih nepristranskih zgodovinarjev. Ti bi imeli brez dvoma lažje delo, če bi tedanji slovenski predstavniki v tujini pisali spomine. Pa so le, kot pravi na nekem mestu avtor, „drug drugega vzpodbujali k pisanju spominov, a sam se nihče ni odzval.“

Na koncu knjige je avtor dodal prilogo slik iz medvojnne emigracije na katerih je večina rojakov, ki so v knjigi pogosteje prisotni. Za zadnjo prilogo in s tem za zaključek knjige pa je izbral reprodukcijo, ki ponazarja čutenje tedan-

jih slovenskih zastopnikov v tujini, pa tudi drugih slovenskih narodnjakov in gotovo tudi svoje lastno. Predstavlja zemljevid Slovenije, „ki so ga štiri slovenski politični predstavniki priložili spomenici: Memorandum of the Slovene territorial Claims at the Moment of the Establishment of the new Boundaries of the Yugo-Slav State.“

Na zemljevidu je zarisano celotno slovensko etnično ozemlje z mejami, ki bi ga družile v eni državi. Kot beremo v pojasnilu so naši predstavniki „Spomenico in zemljevid objavili 1. maja 1941 v Palestini“, to je, v prvih tednih po umiku iz domovine. Zemljevid, namenjen informaciji zavezniških oblasti, je predstavljal temeljno težnjo politike SLS med vso vojno in po njej.

Pol stoletja je minilo od dogodkov, ki jih obdeluje Arneževa knjiga. Na prvi pogled se zdi, kod da bi val zgodovine prekril vse delo, žrtve, upe in skrbi rojakov, ki so takrat brez politične zaslombe, v svetu, ki ni imel razumevanja za težave malih narodov, delali za ideal svobodne, združene, demokratične Slovenije. Pa ni tako.

S podobno tesnobo se je srečal tudi dr. Alojzij Kuhar, ko je videl, kam bo po vojni odrinjena naša domovina. Pa je vendarle ta razgledani Slovenec zapisal misel, ki jo dr. Arnež ponatisne ob koncu svoje knjige: „In skozi glavo mi je švignila žalostna misel: ali morda moj narod svojega poslanstva, ki ga je imel na tem svetu, ni že izpolnil in ga Previdnost Božja kliče proč od pozornice. Toda tej misli se je postavila nasproti druga: Ni je izpolnil, to je morebiti res, kajti Previdnost Božja ne bi varovala tako majhen narod na tako važnem prostoru skozi tisoč viharnih let, da bi ga sedaj odpoklicala. Ne, on še ima svojo nalogo v bodočnosti! Katero? Molimo za razjasnitev.“

Molitev za razjasnitev je bila potrebna takrat in je še. Vendar pripomorejo k razjasnitvi tudi knjige kot je dr. Arneževa študija o medvojnem delovanju takratne največje slovenske politične stranke.

Bralec bo težko odložil dr. Arnežovo knjigo brez občutka hvaležnosti do ljudi, ki so vsak po svojih močeh in v skladu z vrednotami, katerim so posvetili svoje javno življenje delali za slovenski narod, pa tudi do avtorja, ki jo je iz podobnih razlogov napisal. Občutku hvaležnosti pa se pridružuje tudi upanje, da bo dr. Arnež s svojim raziskovalnim in založniškim delom nadaljeval.

